№ 120 20 თიბათვე, სამშაბათი 1866—1878 20 თიბათვე, სამშაბათი № 120

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაურათ

რედაქცია: სოლოლაკზე, სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირალოვის სახლში, № 8.

კანტორა რედაქციისა: სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირალოვის სახლებში, № 8.

ხელის-მოწერა მიიღება კანტორაში. გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.

ფასი განცხადებისა: დიდი ასოებით ასოზე—1 კაპ., ასო-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციცეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

მიიღება ნახევარი წლის ხელის-მოწერა გაზეთს

„დროებაზე“

ფასი ნახევარი წლის გაზეთისა (პირველ ივლისიდამ პირველ იანვრამდინ 1879 წლისა) 4 მან. და 50 კაპეიკი.

ხელის-მოწერა მიიღება: ტფილისში, (სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირალოვის სახლებში, № 8). ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: *Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дроэба“.*

უმორჩილესად ვთხოვთ იმ ხელის-მომწერლებს, რომელთაც მარტო ნახევარი წლის გაზეთის ფული აქვთ შემოტანილი, რომ, თუ ჰსურთ გაზეთი თავის დროზე და დაუბრკოლებლივ მიიღონ, რაც შეიძლება დაუჩქარონ დანარჩენი (მეორე ნახევარის) ფულის შემოტანას.

ტელეგრამმები

(ხალხთა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

ბერლინი, 17 ივნისს. ოსმალეთს მიეცა უფლება, რომ გაამაგროს ბალკანის მთებზედ გადასასვლელი გზები. ოსმალეთს დანიშნული ექნება ალმოსავლეთ ბოლგარიაში რამდენიმე ალაგი, სადაც ის ააშენებს ყაზარმებს და შეუძლიან თავის ჯარი დააყენოს; მაგრამ იმას არ შეუძლიან, რომ ერთი სალდათიც არის ჩააყენოს რომელიმე მცხოვრების ოჯახში. თუ ვინიცობაა ბოლგარიის სამთავროში დაყენებულ ოსმალოს ჯარსა და იქაურ ევროპის კონსულებს შუა რაიმე უკმაყოფილება მოხდა, კონსულებმა ეს უკმაყოფილება ჯერ ხსენებული ოსმალოს ჯარის უფროსს უნდა გამოუცხადონ და თუ იმისაგან ვერ დაკმაყოფილდნენ, მერე ელჩებს უნდა გამოუცხადონ სტამბოლში.

სტამბოლი, 18 ივნისს. გასულ ხუთშაბათს აქ იყო რჩევა ოსმალეთის მინისტრებისა და წარჩინებული პირებისა; მოილაპარაკეს იმაზედ, რომ ავსტრიას ჰსურს ბოსნიისა და ჰერცოგოვინის დაჭერა თავის ჯარებითა. რჩევამ გადასწყვიტა, ბერლინში მყოფმა ოსმალოს დელეგატებმა შეატყობინონ კონგრესს, რომ ოსმალეთი ვერ დათანხმდება ავსტრიისაგან ხსენებულ პროვინციების დაჭერაზედ, რადგან ამ ომიანობის დროს ეს პროვინციები მტრის ჯარებით არ იყვნენ დაჭერილნი.

ვენა, 17 ივნისს. სტამბოლიდამ იწერებიან „პოლიტიკურს კორრესპონდენციაში“: ავსტრიის სტამბოლელ ელჩმა ზიჩიმ გამოუცხადა ოსმალეთის უცხო ქვეყნის საქმეთა მინისტრს სავფეტ-ფაშას, რომ ავსტრია მხოლოდ დროებით დაიჭერს ბოსნიას თავის ჯარებითა და ისიც იმ განზრახვით, რომ ბოსნიიდამ გაქცეულ ხალხს თავის ქვეყანაში დაბრუნება გაუადვილოს.

საქართველო

ჩვენი სოფლის სასამართლოები

ცხადათ დამტკიცებულია ახლა, რომ ის სამწუხარო შემთხვევა, რომელიც ამ ივნისის 4-ს მოხდა ქიზიყში, მოხდა ადგილობრივი მამასახლისების წყალობით, მოხდა იმიტომ, რომ ეს მამასახლისები და საზოგადოთ სოფლის უფლების-მქონი პირები ერთობ აწუხებდნენ, ერთობ უკანონოთ ექცეოდნენ ხალხსა.

ისე ნომერი არ გამოდის თითქმის ადგილობრივი გაზეთისა, რომ ჩვენი ქვეყნის ხან ერთისა და ხან მეორე მხრიდამ არ მოვიდეს საჩივარი მამასახლისებზე, სოფლის მოსამართლეებზე და გზირებზე, რომ გვცარცვენ, ბატონო, უკანასკნელ სულს გვაძრობენ, სახლში და გარეთ არა დაგვიტოვეს რა, ჩვენის ოფლითა მდიდრდებიან და ჩვენ პერანგისამარა დავრჩენილვართო და სხვ. და სხვ.

ისმის ამგვარი საჩივარი და ჩვენც ვაცხადებთ, ჩვენც ვბეჭდავთ, ჩვენც თანაუგრძნობთ...

ვეტყვიან—თვითონ ხალხია დამნაშავე, თუ ცუდი სოფლის მოხელეები ჰყავსო, რადგან ამ მოხელეებს თვითონ არჩევსო!

ეს შემცდარი ჰაზრია. მართლა, კანონით, მამასახლისები და მოსამართლეები სოფელმა, საზოგადოებამ უნდა ამოარჩიოს; მაგრამ ვინ არ იცის, რომ ნამდვილად ეს ძალიან ხშირად ასე არ ხდება, რომ ხალხი ხშირად ამ შემთხვევაში დაბალი ადმინისტრაციის ანუ გავლენიანი თავადისა და აზნაურის ბრძანებას ემორჩილება და იმათის ბრძანებისა-დაგვარად ამოარჩევს ხოლმე თავის მოხელე პირებს!

გაზეთს „კავკაზში“ იყო ამას წინათ დაბეჭდილი ვრცელი სტატია ამ საგნის თაობაზედ, რომლის ავტორს მოჰყავდა რამდენიმე მაგალითი, რომ სოფლებში დაბალი ადმინისტრაციის გავლენითა და ბრძანებით ამოარჩიეს მამასახლისებად და სუდიებათ ისეთი პირები, რომელნიც საზოგადოებას არ უნდოდა.

ამისთანა მაგალითები ჩვენს გაზეთშიაც არა-ერთხელ იყო მოყვანილი.

რაღა თქმა უნდა, რომ ამგვარის წესით ამორჩეული პირები სრულებით არ მოერიდებიან სოფელს, სრულებით არ ეცდებიან, რომ თავიანთ კეთილ-სინიდისიანის მოქმედებით დაიმსახურონ სოფლის მადლობა. სოფლისაგან არ არიან დანიშნულნი და ვისი წყალობითაც მიიღეს თანამდებობა, ყოველთვის და ყველასაგან ის დაიცავს იმათა.

ორს უმთავრესს საშუალებას ვხედავთ ჩვენ, რომ სოფელი ამგვარის ხალხისაგან დაცული იქმნეს:

1) რომ ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ სრულად აიღოს ხელი სოფლის მოხელე პირების არჩევაში მონაწილეობის მიღებაზედ და

2) რომ სასოფლო შკოლების მასწავლებლებმა და მღდლებმა ურჩიონ, უქადაგონ და უხელმძღვანელონ ხალხს როგორც ამ არჩევანის დროს, აგრეთვე სხვა ყველა საზოგადო საქმეებში.

კარგს, პატიოსანს სოფლის მასწავლებელს და მღვდელს ბევრი, განუსაზღვრელი სარგებლობის მოტანა შეუძლიან სოფლისათვის სხვათა შორის იმიტომ, რომ ისინი მხოლოთ ორნი ისეთი პირნი არიან სოფელში, რომელთაც რაიმე გაეგებათ ქვეყნიერებისა და რომელთაც სოფელი გონიერს სიტყვას ყოველთვის დაუჯერებს...

ს. მ.

დღიური

** ჩვენ შევიტყეთ, რომ შიდლოვსკის გალისაგან ძალად თავის-დარჩობის თაობაზედ გამოძიება არის დანიშნული.

ჩვენ გვითხრეს აგრეთვე, გავრცელებული იყო ხმაო, ვითომც ამ ქალს „შეცოდება“ გამოაჩნდაო და იმიტომ დაირჩო ძალათ თავიო; მაგრამ ექიმებს გაუჩრიათ და დარწმუნებულან, რომ ის სრულიად უმანკო ყოფილა.

** შევახსენებთ ჩვენი ქალაქის მცხოვრებლებს, რომ, ქალაქის რჩევის გადაწყვეტილებით, დღევანდელი დღიდამ, ე. ი. 20 ივნისიდამ, ბირჟის ფაიტონებისა და დროჟკების ფასი იგივეა, რაც ომიანობამდინ იყო: ფაეტონისთვის ერთი გზობა—ექვსი შაური და დროჟკისთვის—აბაზი.

** ბაქოს გაზეთში დაბეჭდილია პეტერბურღიდამ მიღებული ტელეგრამმა, რომ მთავრობამ დაამტკიცაო ბაქოდამ ნავთის წყაროებამდინ რკინის გზის რტოს გაყვანაო.

** ქიზიყის სოფ. მალაროდამ გვწერენ, რომ ამ თვის 16-ს იქ ყოფილა დანიშნული კენჭის-ყრა მილიციაში გასაყვან ხალხისა. თუმცა ხალხში გავრცელებული ყოფილა ხმა, რომ ეს „ლეკრუტობა“ არისო, მაგრამ აუხსნიათ იმათთვის, რომ მხოლოთ დროებით მიჰყავთ ისინი, რომ გათავდება თუარა ომის შიში, იმ წამსვე შინ გაუშვებენ. ამის გამო ხალხი ხმა-ამოუღებლად დათანხმებულა მმართებლობის ბრძანებაზედ და კენჭის-ყრა მშვიდობით, წესიერად გათავებულა.

** შურაპნის უეზდის სოფელ საზანოდამ დიდ შეწუხებას გვწერენ ადგილობრივის მამასახლისისაგან; ჯერ ქალაქის ახლო-მახლო სოფლის საზოგადოებებსაც კი სული ამოაძვრეს მამასახლისებმა და საზოგადოთ სოფლის მოხელეებმა და ჩვენისთანა მიყრუებულ, მოშორებულ ადგილებში ხომ იმათ არავის არ ეშინიანთ, რაც უნდათ, იმას სჩადიანო. თუ კარგათ არ გაუმასპინძლდით, ან თუ ხუთი-ექვსი მანეთი ქრთამი არ მიეცით, რაც უნდა უბრალო და სამართლიანი საქმე გქონდესთ, უეჭველად უნდა იცოდეთო, რომ გაგამტყუნებენო.

** ამ მოკლე ხანში ინჟენერ-პოლკოვნიკმა სტატკოვსკიმ დაბეჭდა პეტერბურღში ერთი წიგნი, „О пытъ климатологіи Кавказа“, რომელშიაც ქართველ მუშა ხალხზე, სხვათა შორის, შემდეგი სიტყვებია ნათქვამი:

„ადგილობრივი მუშა-ხალხი ყოველთვის ბეჯითად და რიგიანათ ასრულებს თავის მოვალეობას; ამის დასამტკიცებლად შეიძლება მოვიყვანოთ რკინის გზის ქართველი მუშები და კონდუქტორები. რომელთაც თავის მთავრობა ძალიან ემადლიერება. მართალია, ქართველებს იმდენი მუშაობა არ შეუძლიან, რამდენსაც ჩრდილოეთის ხალხი მუშაობს, მაგრამ მაგიერად რასაც გააკეთებს, კარგათ და ბეჯითად გააკეთებს. ამას გარდა ერთი უპირატესობა აქაური მუშებისა კიდევ ის არის, რომ ისინი მუდამ ფხიზელნი არიან, თავის დღეში არ თვრებიან, რადგან არაყს არა სომენ.“

** ჩვენ შევიტყეთ, რომ ანდრიევსკის ქალის საქმე თფილისის სამოსამართლო პალატაში მომავალ აგვისტოს თვის დამლევს იქნება დანიშნულიო. როგორც მოგეხსენებათ, ოლქის სასამართლოს პროკურორმა პროტესტი შეიტანა პალატაში უნცროსი ჩქოტუის (ნიკოლოზის) გამართლებაზედ.

ამბობენ, რომ ჩქოტუებს დაიცავს პალატაში გამოჩენილი პეტერბურღის ადვოკატი უფ. სპასოვიჩი.

** ჩვენ მოვიხსენიეთ ამას წინათ თ. რაფ. ერისთვის სტატია ჩვენი მხრის ღვინის თაობაზე, რომელიც კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების ჟურნალის უკანასკნელ ნომერში იყო დაბეჭდილი. მოგვყავს ზოგიერთი უფრო საინტერესო ცნობა და ავტორის მოსაზრება ამ სტატიიდამ:

თ. რაფიელ ერისთვის დაახლოებულს გამოანგარიშებით კავკასიაში მუდამ წელს მოჰყავთ ხუთი მილიონი ვედრა ღვინო ანუ ათასი მილიონი ბოთლი. აქედამ მხოლოდ მცირედი ნაწილი იგზავნება რუსეთში და სხვაგან, დანარჩენს სულ თვითონ მწარმოებლები, თვითონ ქართლის ხალხი სვამსო.

ყველაზე უფრო ღვინის ვაჭრობას-ავტორის ჰაზრით, სირაჯები აბრკოლებენ; ესენი მიდიან სოფლებში, წინათვე ჰყიდულობენ, რასაკვირველია, მეხუთედ ფასად წლის მოსავალ ღვინოს, მერე ჩამოაქვთ ქალაქში და ჰყიდიან. ამნაირად თვითონ მემამულეები იმის მეათედ სარგებლობასაც ვერ ხედვენ თავის ღვინისაგან, რის გამოტანაც შეეძლოთ თუ თვითონ ევაჭრათ ღვინითაო.

ამის გამო თ. რაფ. ერისთავი ურჩევს ჩვენებურ მემამულეებს, რომ ერთად შეიყარნონ, შეადგინონ რიგიანს წესზე კამპანია, გახსნან თფილისში და სხვა ქალაქებში ღვინის სარდაფები და თვითონ ივაჭრონ, სირაჯები მოიშორონ თავიდამ.

ამასთანავე ის ამბობს, რომ თუმცა ჩვენი ღვინო ბუნებითი საუკეთესო ღვინო არისო, მაგრამ საუბედუროთ, ჩვე-

ფელტონი

საათნავა და მის თანამედროვე მელექსეები *)

(დასასრული)

ერთხელ მეფეს სპარსეთის ყეენისაგან შიკრიკი მოსულია, სპარსეთიდამ ყეენი წამოსვლას აპირებსო და შენც მოემზადე საომრადაო. ამ ამბავზე მეფე ძალიან დაღონებულა. ამბობენ, ეს დაღონება რომ საათნავას შეუტყვია, მაშინათვე ამდგარა და წასულა მეფესთან. შესულა თუ არა სასახლის კარებში, დაუკრამს სალამური და დაუმღერია შემდეგი ლექსი, რომელშიაც ალეგორიით გამოუხატამს მეფე ერეკლე (მტკვარი) ნაღვლიანის სახით და მისი მოსამზღვარე სპარსეთი—მდ. არაზი (არაქსი):

მტკვარო ამღვრეულო, არაზიანო!
მე შენ ვერ გაგიძლებ, მიზეზიანო,
დიბის ლობდანო გაზაზიანო,
სირმა-აბრეშუმო ყაზაზიანო;
ხმლითა და ხანჯლით ლამაზიანო,
მე რა მაბადია, რა მაზიანო?
მოდი, მიამბე, ბაღდადის წერო!

—

ინდოეთის თუთივით იმღერო,
რა იქნება ერთხელ მეც დამიჯერო
ფაჰრდის ბებერო, შირინის მტერო,
შე ავო მიჯნურო, არაზიანო!
მტკვარო ამღვრეულო არაზიანო,
ვაი თუ ერთ რიგი ნარდი გასწიო,
მარდი მოჰკლა, ნამარდი გასწიო!

—

ბულბული ატირო, ვარდი გასწიო
ნეტავ რომელი დარდი გასწიო,
ბეჩავ საწყალო თავაზიანო,
მტკვარო ამღვრეულო არაზიანო!

—

საათნავას ცოლი შეურთავს, ერთი ჰავლაბრელი ქალი მარიამა, სამი შვილი ჰყოლია და შემდეგ ცოლი მოჰკვდომია. ცოლის სიკვდილის შემდეგ ახპატის მონასტერში ბერათ შესულა. მეფე ერეკლე თურმე ძალიან უშლიდა ბერობას, მაგრამ იმას მაინც არ დაუშლია და შესულა.

მონასტერში ბერები თურმე ძალიან ეჩხუბებოდნენ: ლექსების წერას თავი დაანებეო, შენი საქმე არ არის, ხელი აიღეო. მარამ იმას არ დაუშლია და ისევ ბერობა დაუტოვებია და წამოსულა ქალაქში. მაგრამ რადგან მეფე ერეკლე იმაზე გამწყრალი ყოფილა, მისვლა ვერ გაუბედვნია.

*) „დროება“, № 119.

ნებურმა მემამულეებმა იმისი დაყენება არ
იციანო. ამ ნაკლულევანების მოსას-
პობელად, თ. რ. ერისთავის ჰაზრით,
საჭიროა, რომ სადმე კახეთში გაიმარ-
თოს სამაგალითო სარდაფი, რომელში-
აც მცოდნე პირებმა, სპეციალისტებმა
დააყენონ ღვინო და აქედამ მერე სხვა
მემამულეებმაც შეისწავლონ.

„დროების“ კორრესპონდენცია

გორი, 17 ივნისს. გუშინ მოხდა აქ
ერთი ისეთი უბედური შემთხვევა, რო-
მელიც, უეჭველია, მალე ჩვენს ქვეყანას
აალაპარაკებს და რომელიც მართლაც
რომ საზოგადო ყურადღების ღირსი ამ-
ბავია.

საქმე მდგომარეობს იმაში, რომ ახალ-
გაზდა, თვრამეტი წლის განათლებულმა,
მდიდარი დედ-მამის (ახალციხის პოლ-
კის კამანდირის პოლკოვნიკის შიდლოვ-
სკის) ქალმა თავი დაიღრჩო მტკვარში.

ამაში, რასაკვირველია, მაინცა-და-მა-
ინც შესანიშნავი და საზოგადო ყურად-
ღების ღირსი არა არის-რა. მაგრამ შე-
სანიშნავია ის მიზეზი, რომლის გამო-
თაც ეს ახალ-გაზდა ქალი იძულებული
შეიქნა, რომ ასე უდროვოთ გამოთხო-
ვებოდა ამ სოფელს.

ნამდვილი ჯერ არა ვიცი-რა; ნამდ-
ვილს გამოძიება და სასამართლო აღ-
მოაჩენს; მაგრამ მე შევატყობინებთ
იმას, რასაც ქვეყანა იძახის.

ამბობენ, რომ ამ ქალისაგან ძალით
თავის დაღრჩობის მიზეზი დედა იყოვო!
ამბობენ დედა მისი ერთობ ანჩხლი
დედაკაცი იყოვო, მუდამ სტუქსავდა
თავის ქალს, მუდამ უჯავრდებოდაო,
(ზოგიერთებისაგან გავიგონე, რომ ხში-
რად კიდეც სცემდაო), ერთს ნაბიჯს თა-
ვის ნებაზე არ გადაადგმევინებდაო, ყვე-
ლაფერი ეჯავრებოდაო იმისი, ყველა-
ფერისთვის ერთს ამბავს დაუწევდაო და
სხვ.

ბოლოს მოთმინებიდან გამოსული
ქალი და ამ უბედური შემთხვევის ორი
დღის წინათ გაქცეულა სახლიდამ და
აქაურ აფთიაქართან უფ.—შეჭთან მი-
სულა.

ორი დღე დარჩენილა იმასთან; მე-
სამე დღეს, უფ. შეჭის ცოლს შეუტყო-
ბინებია ქალის დედისათვის, რომ შენი
ქალი ჩემთან არის, როგორღაც დაღონე-
ბულია, მეშინიან რამე უბედურება არ
მოუვიდეს, მოდით და წაიყვანეთო.

მაგრამ დედას ყურებიც არ გაუბერტყია:
თვითონ მობრძანდესო! მუქარით შეუ-
თვლია.

შუადღისას, 16-ს ამ თვეს, ქალს მოუ-
ყვანინებია ფაიტონი, ჩამჯდარა შიგ და
უთქვამს, რომ წყლის ნაპირას წამიუყვა-
ნეო. მისულან თუარა, ამოუღია სამი
წიგნი, ერთი მამის სახელობაზე, მეორე
დედის და მესამეც უფ. შეჭის ცოლისა,
გარდაუცია მეფაიტონესთვის ეს წიგნები
ჩააბარე პატრონებსაო, მიუცია ორი
აბაზი და გამოუსტუმრებია.

თვითონ კი იმწამსვე გაუძვრია კაბა
და სხვა ტანისამოსი, რაც ზემოდამ ეც-
ვა, გაუძვრია სიმაჯე, ბეჭდები, საყურეები,
და იუპკით, პერანგით და იმის ამხანაგით
ჩასულა წყალში.

იმ დროს ხიდზე ბევრი ხალხი მდგარა;
ისინი ამბობენ, თითქმის ნახევარი საათი
დაჰყო იმ ქალმა წყალშიო, ჩვენ ერთი
უნამუსო ქალი გვეგონაო, რომე-
ლიც მუდამ ამ ადგილას მოდიოდა და
ბანაობდაო, თურმე შიდლოვსკის ქალი
რომ გვგონებოდა, როგორ გაუშვებდი-
თო.

ნახევარი სათის შემდეგ, ქალს შუა
წყლისაკენ გაუწევია, ჩავარდნილა ღრმა
ადგილს და გაუქანებია წყალს.

დღეს მოვიდა აქ ამბავი, რომ დამღ-
ვრჩვალი ქალი ქასპის რკინის გზის სტან-
ციის პირ-და-პირ გამოურიყავს მტკვარს
და იქვე უნახავთ კასპელებსა. ამბობენ,
მიცვალებული დროგით მოჰყავთ კასპი-
დამ და დღეს აქ მოიტანენო.

ს. ლაზარიძე

ომის ამბები

ომის შემდეგ

ნემეცურს გაზეთს „პრესში“ იწერე-
ბიან, რომ მარკიზ სალსბიურიმ და გრაფ
ანდრაშიმ შეჰკრეს პირობაო, რომ ყო-
ველ საპოლიტიკო საქმეში (აგრეთვე ამ
კონგრესზედაც) ინგლისმა და ავსტრიამ
ერთად, თანხმობით იმოქმედონო.

—

„Indép. Belge“-ში დაბეჭდილია შემ-
დეგი ტელეგრამმა, 11 ივნისს ბერლი-
ნიდამ მიღებული:

„გუშინდელს კრებაზე კონგრესმა გა-
დაწყვიტა, რომ მომავალ ბოლგარიის
სამთავროს სამხრეთის მხრით ბალკანის
მთები ჰქონდეს სამზღვრათაო, და ოსმა-
ლეთს მიეცეს უფლებაო, რომ ამ სამ-
ზღვარზე (ე. ი. ბალკანის მთების გზებ-
ზე) ციხეები და სიმაგრეები გააკეთოსო.

„ამბობენ, რომ რუსეთის წარმომად-
გენელი (გრ. შუვალოვი) დიდ ხანს არ
თანხმდებოდა ამ გვარად ბოლგარიის
შემცირებაზედ და ბიკონსფილდსა და
შუვალოვს შუა ცხარე ბაასი ატყდაო.
ამბობენ, ვითომც ბიკონსფილდმა შემ-
დეგი სიტყვები სთქვა: „—მე მოველი
ბერლინის კონგრესზე იმ განზრახვით,
რომ დავიცვა ოსმალეთი და არა გავა-
ქრო ის დედამიწიდამ. ოსმალეთი ისე
ვერ იარსებებს, თუ მაგარი სამზღვარი
არ ექნება იმას და თუ მტერს ყოველის
მხრიდამ შეეძლება იმას თავს დაესხას.
თუ რუსეთი ამ წინადადებაზე არ დათან-
ხმდება, ამ შემთხვევაში კონგრესსის სა-
ქმე გათავებულად ჩაითვლება.“

„ამ სიტყვების შემდეგ, რუსეთი და-
თანხმდა ინგლისის მოთხოვნილებაზე; ავ-
სტრიასაც ინგლისის მხარე ეჭირა ამ სა-
გნის განხილვის დროს“.

—

რუსეთი იმ პირობით დათანხმებულა
სამხრეთ ბოლგარიის ისევ ოსმალეთის
ხელში დარჩენას, რომ იქაური ჯარი
მხოლოთ ადგილობრივ ხალხისაგან ამო-

აი ამ დროს დაუწერია იმას თავის
თავზე შემდეგი ლექსი:

მე საწყალო, ჩემო თავო, რა იქენ,
ქვეყანაშა სასაცილო შეიქენ,
საითაც წაველ, იქითკენ წავიქეც,
ბოლოს დროსაც ბედოვლათათ შევი-
ქენ!
რომელს დავაბრალო, რისაგან არის?
ეს საქმე სულ ჩემი ჭკვისაგან არის.

—

თითქმის ვიყავ ქვეყანაში ქებული,
ჭიქასავით ოქროს ყუთში დებული,
ეს რა მამივიდა ახირებული,
რაც მომიხდა განუსჯელობით არი!
ბრინჯი ვიყავ, ქერობა რათ მინდოდა,
მტრედი ვიყავ, მწყერობა რათ მინდოდა?
მოდი მითხარ, მწირობა რათ მინდოდა?
ვეჭობ ჩემი უბედური ჭკვისაგან არი...

—

აგერ მილმა ურმებიცა ამართეს
საფრანგეთის ტურფა ხაზი გამართეს,
ალთი მიშულ სატუსალოთ წამართეს,
ამიტომ რომ ერთსა ქოხში სდგეხარო.
საათნავა შეინახე შენთანა,
საჯინიბოს დააყენე ცხენთანა!
ველარ წავა ერეკლესთან ბრძენთანა!
რომელს დავაბრალო რისაგან არის,
ეს საქმე ჩემი ჭკვისაგან არის...

ბერობა რომ დაუტოვებია, ჩამოსულა
თფილისში. ამავე ხანებში გავარდნილა
ხმა მეორედ აღა-მაჰმად-ხანის მოსვლისა.
ხალხი თურმე საშინლად შეწუხებულა
და საათნავასაც თავის ქალები დუშე-
თისაკენ გაუგზავნია; და თვითონ კი აქ
დარჩენილა და მეფე ერეკლესთვის უთ-
ქვამს: მე აქ დავბადებულვარ, აქავ უნდა
მოვკვდეო მტერთან ბრძოლაშიო!

და მართლაც ისა და იმის თანამედრო-
ვე მეჭიანურეები თარი-ჩონგურით გაძლო-
ლიან მეფე ერეკლეს ჯარს წინა. თუმცა
ორთაჭალასთან დაუმარცხებიათ ქართვე-
ლებს, მაგრამ შემდეგ მტერს გაუმარჯ-
ვნია და მოსდგომიან ნარიყალის ციხეს,
(სოლოლაკს), სადაც საათნავა და მისი
მეგობარი ხალხი გაქიშპებული დახვედ-
რიან; მაგრამ მაინც თათრებს დაუძლე-
ვიათ და სხვათა შორის საათნავაც მოუ-
კლავთ იქა. ზოგნი იძახიან, ვითომც ის
თფილისის სომხების ეკლესიაში მოკლე-
სო და იმავ ეკლესიაში არისო დამარ-
ხულიო; ზოგნი კი ამბობენ, რომ საათ-
ნავა ციხის კართან მოუკლავთო. ის
დაუსაფლავებიათ ავლაბრის სასაფლაო-
ზე, სადაც მისი ცოლიც ასაფლავია და
იმისი ქვის ზედ-წარწერა დღესაცა სჩანს.
აი ის წარწერა:

„ქ-ს უნდ მოქცევა
„ქ. საფლავსა ამასა შინ ავარ მსაათნავას
მეუღლე, მარიამი. შენდობა იბძანეთ.“

ზ. მთაწმინდელი

ჩეულ მილიციონერებისაგან იყოს ამორჩეული და ოსმალეთის რეგულიარული ჯარი კი არ იყოს იქ დაყენებულიო. ამ სამხრეთ ბოლგარიას ცალკე სახელი დაერქმევა.

—

რუსულ გაზეთებში დაბეჭდილია შემდეგი ტელეგრამმა 9 ივნისს სტამბოლიდამ მიღებული:

„გასულ კვირას ოსმალოს ჯარის უფროსმა ფუად-ფაშამ ძალჩაკიოში დაყენებულ რუსის ჯარის უფროსს ღენ. ელიის შეატყობინა, რომ 12 საათის განმავლობაში დაანგრიონ რუსებმა ის მიწის სიმაგრეები, რომელიც ამ უკანასკნელ ხანებში იყო აგებული ოსმალოს პოზიციის პირ-და-პირ. თუ ეს მოთხოვნილება არ შეასრულეთო, იწერებოდა ფუად-ფაშა, მაშინ ზარბაზნით დავანგრევ ამ თქვენ სიმაგრეებსაო.

„ეს ამბავი ტოტლებენს შეატყობინეს; ამან თავის მხრით ეს გარემოება რუსის სტამბოლელ ელჩს თ. ლობანოვ-როსტოვსკოის აცნობა და თან რამდენიმე ჯარი გაგზავნა ზარბაზნებით ძალჩაკოისაკენ.

„თ. ლობანოვ-როსტოვსკოიმ ნახა ოსმალოს მთავარ-ვეზირი, რომელმანც იმწამსვე ოსმან-ფაშა გაგზავნა ფუად-ფაშასთან და ეს განკარგულება მოაშლევინა.

„ამბობენ, რომ ამ გარემოებამ ძალიან აალელვა ერთის მხრით სტამბოლის ხალხი და მეორეს მხრით რუსის არმია; კინაღამ დიდი შეტაკება არ მოხდაო."

უცხო ქვეყნები

ოსმალეთი

ამბობენ, რომ სტამბოლში ამ ჟამად ძალიან აღელვებული არის ხალხიო და დღევანდელზედ რევოლიუციას უნდა მოველოდეთ ოსმალეთშიო. არის პარტიაო, რომელიც ოსმალეთში რესპუბლიკის დაარსებას ცდილობსო და ამ რესპუბლიკის პრეზიდენტად მითხად-ფაშის დანიშნვა უნდათო.

ამობობენ აგრეთვე, რომ ამ ხალხის აღელვებას ხონთქარზე ძალიან ცუდი შთაბეჭდილება აქვსო, ის მუდამ ჩაფიქრებულია, მუდამ ეშინიანო და ამის გამო სტამბოლში დაყენებულ ჯარს თოფის-წამალი დარიგებული აქვთო და ბრძანება მოუვიდათ, რომ მზათ იყავითო.

— ერთს უცხო ქვეყნის გაზეთში იწერებიან, რო ხონთქარმა გადაწყვიტაო, რომ მითხად-ფაშა გამოიხმოს პარიჟიდამაო და მთავარ-ვეზირობა იმას ჩააბაროსო. ოსმან-ფაშას უთხა უთხრა თურმე ხონთქარს, რომ „სამხედრო მხრივ ოსმალეთს ამ ჟამად არა-უშავს-რაო და რაც შეეხება შინაგან უწესოებას, ამის გასწორება და რიგის დადგენა მხოლოდ მითხად-ფაშას შეუძლიანო.

— რუსული გაზეთი „ახალი დროება", რომელსაც ბევრი რამ არ დაეჯერება, გვაცნობებს, რომ ოსმან-ფაშა სადღაც გაჰქრა და იმის ცოლშვილი და მეგობრები ამის გამო ძალიან შეწუხებული არიანო. ამბობენო, რომ სულთანმა დაატუსაღებინა ისაო.

გერმანია

„პეტერბურღის უწყებებში" თაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 8 ივნისს ლონდონიდამ მიღებული:

„აქ მოვიდა ამბავი, რომ გერმანიის იმპერატორი ძაილან ავათ არისო და დოქტორებს თითქმის დაკარგული აქვთ იმას სორჩენის იმედიო."

იტალია

იტალიური გაზეთები და აგრეთვე სხვა ქვეყნების გაზეთების კორრესპონდენტები იწერებიან, რომ ახალი პაპა რომისა ლეონ მე-XII ძალიან დალონებული არის და ამ უკანასკნელ დროს ხშირადაც ავათმყოფობსო. „ვისაც კარდინლობაში უნახავს ის, ახლა ველარ იცნობსო, იწერება ერთი კორრესპონნენტი, ისეთ ნაირად გამხდარი და დავარდნილი არისო."

რაც შეეხება იმის პოლიტიკას და უცხო ქვეყნებთან დამოკიდებულებას, იმას უნდოდა თურმე, რომ პიო მე-IX-ის კვალს არ გაჰყოლოდა, უნდოდა ყველა სახელმწიფოებთან კეთილი განწობილება ჰქონოდა და ახლანდელი დროის მოთხოვნილებისათვის აშკარა წინააღმდეგობა არ გაეწია. მაგრამ ისეთ ნაირად არის თურმე იეზუიტებისაგან გარ-შემორტყმული, რომ ძალა-უნებურად უნდა დაემორჩილოს ყველა იმათ რჩევას.

განცხადებანი

ისყიდება თფილისში „ცენტრალურს წიგნის მაღაზიაში" ქართული

„სამზარეულო წიგნი"

შედგენილი კნა ბარ. ჯორჯაძისაგან.
ფასი ათი შაური.

ისყიდება თფილისში „ცენტრალური წიგნის მაღაზიაში" ქართული სამზარეულო წიგნი". შედგენილი კ-ნ. ბარ. ჯორჯაძისაგან. ფასი ათი შაური.

ქირი

გასასყიდი, ვისაც ჰსურს, შეუძლიან იყიდოს ძუკიაში, ნიკოლაევის ქუჩაზე, საცა ვ. ლ. პოტკოვის სპირტის სარდაფია, სახლის № 44.

რკ. გზა.	დილა.		სალამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი .	9	21	5	18				
მცხეთა. . .	10	11	6	27	-	68	-	38
გორი . .	11	58	9	43	2	40	1	33
ხაშური . .	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი. . .	1	44			4	42	2	46
ყვირილა .	5	49			5	81	3	23
რიონი. . .	6	57			6	75	3	75
სამტრედია .	7	51			7	73	4	29
ახ.-სენაკი .	8	43			8	57	4	76
ფოთი. . .	9	50			9	75	5	42
ფოთი . .	9	83						
ახ.-სენაკი.	10	14			1	18	-	66
სამტრედია.	11	5			2	6	1	14
რიონი . .	12	13			3	4	1	69
ყვირილა. .	1	18	ღამე		3	98	2	21
სურამი. . .	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური . .	5	39	1	37	5	84	3	24
გორი . .	7	5	4	8	7	36	4	9
მცხეთა .	8	50	6	59	9	8	5	4
თფილისი .	9	31	7	56	9	75	5	42

ტელეგრაფი

ოცი სიტყვა თფილისიდამ:	მ.	კაპ
ქუთაისს, ფოთს . .	1	—
გორს, დუშეთს, სიღნაღს	-	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურგს, ვარშავას . .	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში.	3	50
ინგლისში	3	75

ფოშტა

ა) თფილისიდამ: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ. ოზურ.—პარასკ. და ორშ. კახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: თფილისისა და ფოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:	კაპ.
ღია წიგნის	4
დაბეჭდილის (სამი მისხალი) .	8

მაზანდა

თფილისი, 17 ივნისს.	მან	კაპ
ფქვ. თეთ. ბანჯისა, ფთ.	1	40
ფქვილი წითელი . .	1	20
ქერი ფუთი . . .	1	25
ბამბა ერევნისა, ფუთი .	7	40
—ამერიკისა, ფუთი . .	8	30
გაპენტილი ბამბა ფუთი.	10	—
მატყლი თუშური ფთ.	8	20
—თარაქამისა ფთ. .	4	80
აბრეშუმი ნუხური სტ.	2	—
ქონი, ფუთი. . .	6	—
ქონის სანთელი ფუთი.	8	—
სტეარინის სანთელი, ფ.	12	70
ხორცი ძროხისა, ლიტ.	—	99
—ცხვრისა, ლიტრა .	—	99
სპირტი, ვედრო . .	5	20
შაქარი, გროც. ფუთი .	8	—
— ფხვნილი ფუთი . .	6	—
ყავა გოგვალი, გირვ. .	—	70
ზეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	13	—
თამბაქო, საშუალო ფუთი	8	50

თფილისის სამკურნალო

ერევნის მაედანზე, წინამძღვაროვის სახლებში.

ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დილის 9—1 მდინ.

ო რ შ ა ბ ა თ ს: ქიუჩარიანც—ხირურგი, გარალევიჩი—შინაგ. ავათმყ.

ს ა მ შ ა ბ ა თ ს: ვერმიშევი შინაგ. ავათმყოფობის, რეიხი და ბახუტოვი—ბებიაობის თვალის.

ო თ ხ შ ა ბ ა თ ს: ვერმიშევი—შინაგანი ავათმყოფ., ბაკეტი—გულის და ნერვების ავათმყოფ.

ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს: ვერმიშევი—შინაგანი ავათმყოფ. გავრინსკი—თვალის და ოპრეხტი—კბილის.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ს: ვერმიშევი—შინაგ. ავათმყოფ. ბახუტოვი და ქიუჩარიანცი.

შ ა ბ ა თ ს: ვერმიშევი შინაგანი ავათმყოფობის., რეიხი—თვალის ავათმყოფ. და ბაკიტი—გულის და ნერვების.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 19 Іюня 1878 г. Типографія Меликова. გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხი.